

LỢI THẾ CỦA BÌNH DƯƠNG TRONG QUÁ TRÌNH SẮP XẾP ĐƠN VỊ HÀNH CHÍNH: TIẾP CẬN TỪ NGUỒN LAO ĐỘNG NHẬP CƯ

VŨ DUY ĐỊNH

Khoa Sư phạm, Trường Đại học Thủ Dầu Một
Faculty of Pedagogy, Thu Dau Mot University

Ngày nhận bài: 25/5/2026
Ngày sửa bài: 10/6/2026
Ngày duyệt đăng bài: 28/6/2026

Tóm tắt:

Bài viết phân tích vai trò của nguồn lao động nhập cư đối với quá trình sáp nhập, sắp xếp đơn vị hành chính tại tỉnh Bình Dương trong bối cảnh tái cấu trúc không gian phát triển vùng. Nghiên cứu sử dụng phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu kết hợp khai thác dữ liệu thống kê và quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội, đồng thời tiếp cận liên ngành giữa nhân khẩu học, kinh tế học đô thị và quản trị vùng để đánh giá những lợi thế và thách thức của nguồn lao động nhập cư. Kết quả nghiên cứu cho thấy, lực lượng lao động nhập cư là một trong những lợi thế quan trọng, góp phần duy trì tăng trưởng kinh tế, nâng cao năng lực cạnh tranh và hỗ trợ quá trình tổ chức lại đơn vị hành chính. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm tối ưu hóa nguồn nhân lực trong bối cảnh hiện nay.

Từ khóa: lao động nhập cư, Bình Dương, công nghiệp hóa, đô thị hóa, di dân.

Binh Duong Province's advantages in administrative unit consolidation: A migrant labor perspective

Abstract:

This study analyzes the role of migrant labor in Binh Duong Province's administrative unit consolidation amid the restructuring of regional development space. The study combines document analysis, statistical data, and socioeconomic planning information with an interdisciplinary approach involving demography, urban economics, and regional governance. The findings show that migrant workers constitute an important advantage by supporting industrial growth, accelerating urbanization, improving competitiveness, and facilitating the reorganization of administrative units. However, rapid migration also creates pressure on housing, public services, infrastructure, labor quality, and spatial development. The study proposes solutions to improve workforce planning, vocational training, social welfare, infrastructure provision, and regional labor coordination, thereby optimizing migrant human resources in the new administrative and development context.

Keywords: migrant labor, Binh Duong Province, industrialization, urbanization, migration.

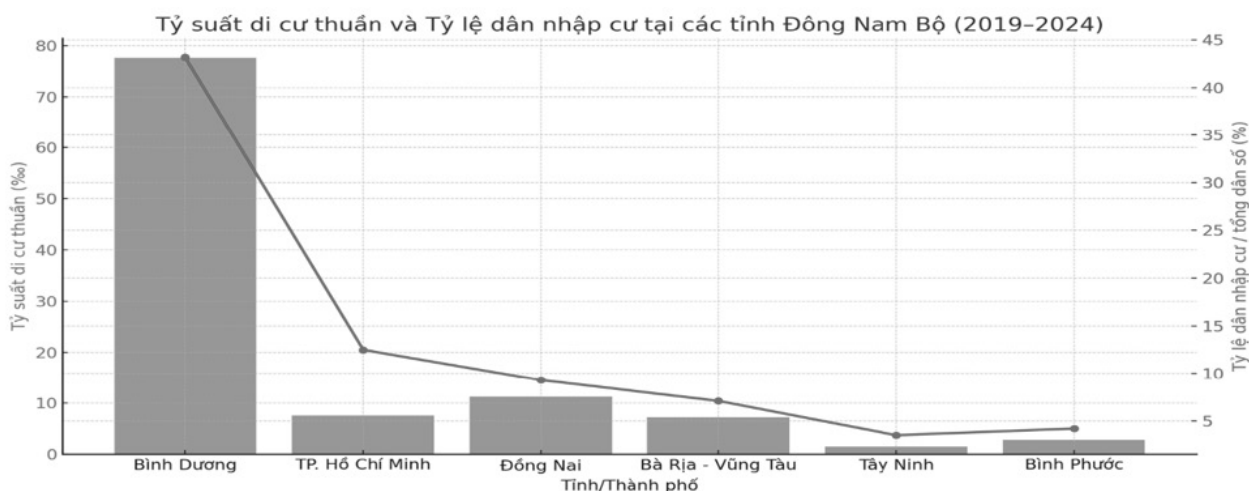
1. Đặt vấn đề

Quá trình sắp xếp và điều chỉnh đơn vị, địa giới hành chính để tái cấu trúc các nguồn lực nhằm mang lại hiệu quả cao nhất, bên cạnh bộ máy hành chính được tinh gọn để nâng cao hiệu quả quản lý, nguồn lao động cũng cần được tổ chức, bố trí trong không gian sản xuất mới để khai thác tối đa lợi thế. Bình Dương là một trong những địa phương có nhiều thuận lợi về thể chế, hạ tầng và đầu tư trực tiếp nước ngoài, hình thành hệ thống các khu, cụm công nghiệp quy mô lớn, tạo ra thị trường lao động hấp dẫn, đặc biệt có được lực lượng lao động nhập cư dồi dào. Hiện nay, tỉnh đã được sáp nhập vào TP. Hồ Chí Minh, trở thành một trong những không gian công nghiệp trọng điểm có tầm quan trọng đặc biệt, do đó lao động nhập cư tiếp tục là nhân tố đóng góp tích cực vào tái cấu trúc kinh tế - xã hội. Nhận diện đầy đủ xu hướng dịch chuyển lao động, chất lượng và mức độ tham gia cũng như sự tác động trong không gian mới là cơ sở khoa học quan trọng nhằm hoạch định chính sách phát triển hiệu quả, bền vững.

2. Thực trạng lao động nhập cư Bình Dương trong bối cảnh sáp nhập địa giới hành chính

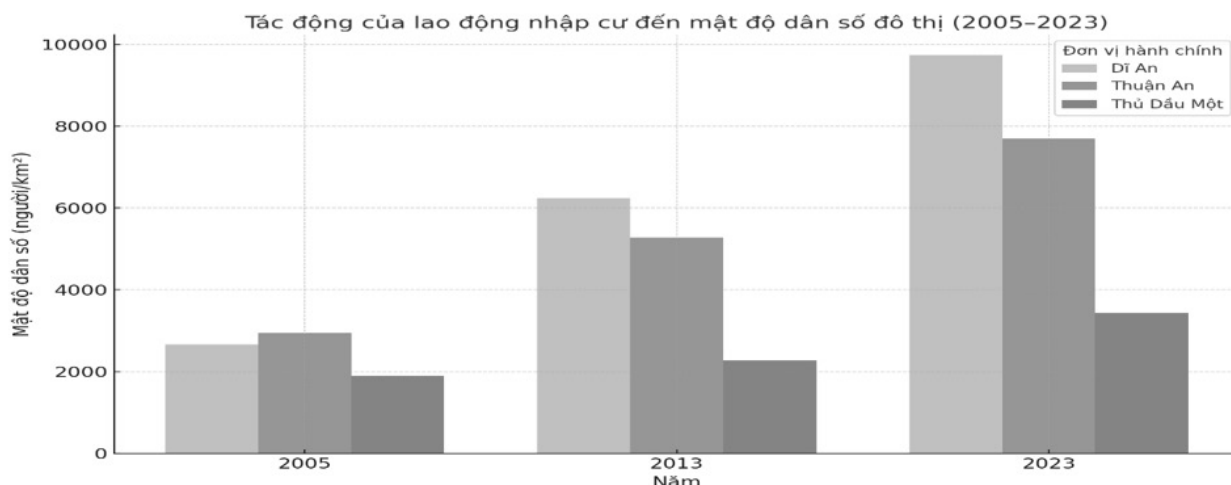
Bình Dương là trường hợp điển hình thu hút dòng nguồn lực lao động tìm kiếm việc làm, giai đoạn 2004 - 2009, tỷ suất di cư thuần đạt 51,6%, gần 4 lần mức trung bình toàn vùng (13,3%), có khoảng cách rất lớn với các địa phương trong vùng: Bình Phước (0,1%), Tây Ninh (1,9%), Bà Rịa - Vũng Tàu (2,2%), Đồng Nai (7,1%), TP. Hồ Chí Minh (15,7%). Đến năm 2013, số lượng người nhập cư đã chiếm hơn 1/3 tổng dân số của tỉnh, tương đương 340/1.000 dân. Đặc biệt, năm 2017, tỷ suất di cư thuần gấp 4 lần bình quân toàn vùng, vượt xa các địa phương trong khu vực: gấp 50 lần Tây Ninh, 15 lần Bình Phước, 11 lần Bà Rịa - Vũng Tàu, gần 7 lần Đồng Nai và gần 4 lần TP. Hồ Chí Minh. Năm 2024, Bình Dương tiếp tục trở thành tỉnh có tỷ suất di cư thuần cao nhất cả nước, đạt 77,6%. (Cục Thống kê, 2024). (Hình 1)

Hình 1. Tỷ suất di cư thuần và tỷ lệ dân nhập cư tại các tỉnh Đông Nam Bộ (2019-2024)

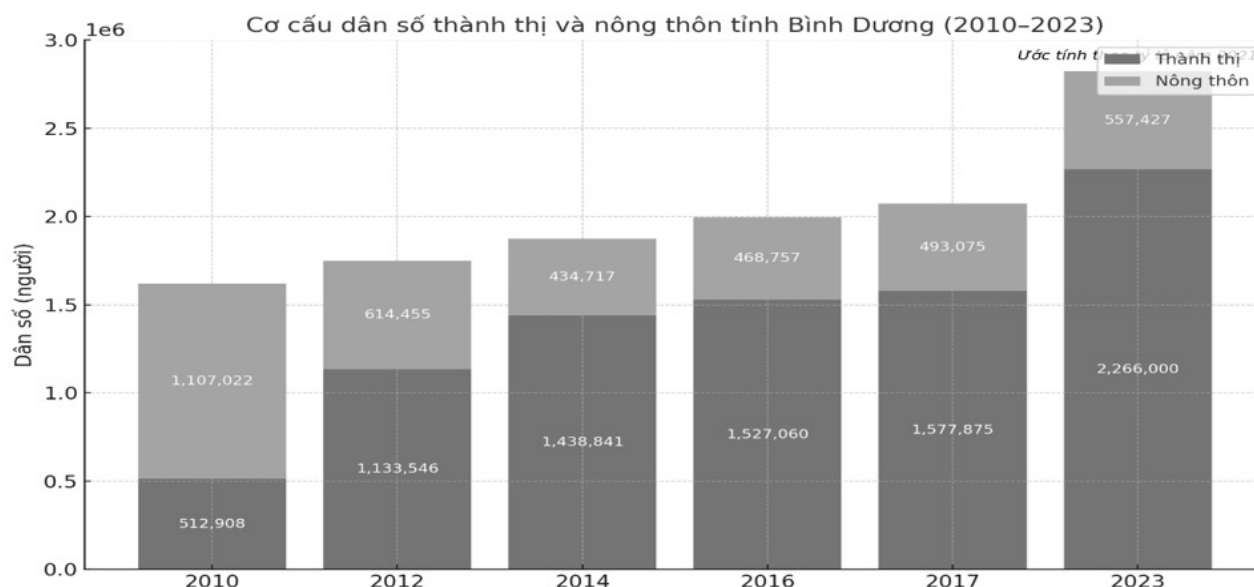
Nguồn: Cục Thống kê (2024)

Lao động nhập cư tại Bình Dương đã có những tác động làm cho quá trình đô thị hóa diễn ra nhanh chóng. Năm 1997, tỷ lệ đô thị hóa chỉ đạt khoảng 22%, năm 2018 chạm ngưỡng 80% và tăng lên khoảng 85% vào năm 2024, cao hơn mặt bằng chung của vùng 67 %, và cả nước là 44,3 %. Đó cũng là nguyên nhân tạo ra mật độ dân số thành thị gia tăng đột biến, đặc biệt tại những khu vực có các khu công nghiệp, như: Dĩ An: 9.743 người/km², Thuận An: 7.689 người/km², Thủ Dầu Một: 3.429 người/km². Ngược lại, phía Bắc gồm (Phú Giáo và Dầu Tiếng) đô thị hóa diễn ra chậm, mật độ dân số dao động khoảng 190 - 230 người/km² (năm 2023), dân số tăng chủ yếu theo hình thức tự nhiên. (Cục Thống kê, 2024). (Hình 2)

Hình 2. Tác động của lao động nhập cư đến mật độ dân số đô thị (2005-2023)

Nguồn: Chi cục Thống kê Bình Dương, Cục Thống kê các năm 2005, 2013 và 2023

Di dân lao động nhập cư còn góp phần làm cho quá trình chuyển dịch đơn vị hành chính từ nông thôn sang thành thị diễn ra nhanh chóng. Sau tái lập tỉnh (năm 1997), Bình Dương có đến gần 70% đơn vị hành chính thuộc về khu vực nông thôn, tỷ trọng đóng góp nông nghiệp chiếm hơn 50% GDP, với 75 đơn vị hành chính cấp xã, mật độ dân số bình quân khoảng 280 người/km². Đến năm 2013, số xã toàn tỉnh giảm còn 41 xã, năm 2023 còn 29 đơn vị, trong khi số lượng phường đã tăng lên 63, chiếm gần 70% tổng số đơn vị trên toàn tỉnh. Theo đề án sắp xếp đơn vị hành chính năm 2025, số đơn vị hành chính cấp xã sau sắp xếp là 36 (từ 91 xuống 36), trong đó gồm 24 phường 12 xã (phần lớn thuộc vùng nông thôn, phía Bắc tỉnh). (Bộ Chính trị, 2022); (Bộ Tài chính, 2024). (Hình 3)

Hình 3. Cơ cấu dân số thành thị và nông thôn tỉnh Bình Dương (2010-2023)

Nguồn: Chi cục Thống kê Bình Dương, Cục Thống kê các năm 2005, 2013 và 2023

Như vậy, dòng chảy di dân lao động nhập cư vẫn tiếp tục diễn ra mạnh mẽ, là yếu tố quan trọng và then chốt để duy trì và tăng trưởng công nghiệp của Bình Dương. Bên cạnh đó, đây cũng là nguyên nhân đẩy

nhanh quá trình đô thị hóa, đồng thời cũng làm gia tăng các lĩnh vực văn hóa, y tế, giáo dục, đặt ra những thách thức không nhỏ trong quản lý và phân bổ đầu tư.

3. Vai trò của lao động nhập cư Bình Dương trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội hiện nay

3.1. Những đóng góp chủ yếu của lao động nhập cư Bình Dương trong phát triển kinh tế - xã hội

Thứ nhất, lao động nhập cư góp phần đẩy nhanh quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế sang công nghiệp - dịch vụ. Với đầu tư trực tiếp nước ngoài tăng cao hàng năm, sản xuất công nghiệp chỉ có thể duy trì khi có đủ nguồn nhân lực, do đó, lao động nhập cư đã góp phần ổn định chỉ số tăng trưởng trong sản xuất công nghiệp, đáp ứng sự thiếu hụt lao động, đảm bảo chỉ số tăng trưởng kinh tế, tạo điều kiện tập trung cho chuyển dịch kinh tế. Với sự thích ứng nhanh, nguồn lao động này từng bước có những thay đổi về tay nghề, trình độ, là cơ sở để Bình Dương hướng đến những ngành sản xuất mũi nhọn, có hàm lượng chất xám. Tuy vậy, lao động nhập cư cũng còn một số thách thức vì phần lớn là lao động phổ thông, trình độ học vấn, kỹ năng chưa qua đào tạo, tính chất lao động chủ yếu gia công. Ngoài ra, môi trường làm việc và môi trường sống chưa cao cũng tạo ra những khó khăn, hạn chế trong tiếp cận tri thức và nâng cao tay nghề, trình độ.

Thứ hai, lao động nhập cư đến từ nhiều vùng miền, địa phương đã tạo ra không gian văn hóa đa dạng, làm thay đổi sâu sắc về phong cách sống, thói quen, ứng xử cộng đồng, đồng thời từng bước định hình lối sống đô thị hiện đại. Quá trình chuyển biến này đã buộc người dân phải nâng cao năng lực thích ứng, học cách cùng tồn tại trong không gian đa tầng, đa văn hóa. Tuy nhiên, sự giao thoa các giá trị văn hóa vùng miền cũng đặt ra yêu cầu về quản lý văn hóa, giáo dục công dân và xây dựng bản sắc đô thị mới, sự gia tăng nhanh chóng các khu dân cư nhằm đáp ứng nhu cầu ngắn hạn nên chưa đi đến hình thành thiết chế xã hội - văn hóa có tính gắn kết lâu dài, bền vững, quá trình đô thị hóa ít nhiều còn chịu tác động từ quy hoạch công nghiệp và áp lực di dân cơ học, thay vì xuất phát từ động lực nội sinh của cộng đồng địa phương hay sự tích lũy về kinh tế - xã hội. Nhiều khu đô thị mới thiếu sự kết nối trong tính tổng thể và chưa tích hợp đầy đủ các không gian sống toàn diện, thiếu hụt các hoạt động văn hóa cộng đồng, dịch vụ y tế, giáo dục, an ninh trật tự... Chính vì vậy, vận hành đô thị có xu hướng khô cứng về cấu trúc, thiếu linh hoạt về xã hội và lỏng lẻo về kết nối cộng đồng, về mặt hình thức dù đạt tiêu chí quy hoạch nhưng ít nhiều chưa tạo ra bản sắc đô thị riêng biệt hay môi trường sống chất lượng cao cho cư dân ổn định lâu dài. Do vậy, nếu không kịp thời điều chỉnh, quá trình này có thể dẫn đến sự phân tầng không gian đô thị, suy giảm tính bền vững.

Thứ ba, sự gia tăng dân số còn là cơ sở thực tiễn để chính quyền đô thị chuyển từ cách thức quản lý truyền thống sang quản trị thông minh, linh hoạt, dựa trên nền tảng dữ liệu dân cư, số hóa và ứng dụng công nghệ trong điều phối hạ tầng đô thị, lấy dữ liệu làm trung tâm và người dân là đối tượng phục vụ. Các khu dân cư mới, đa thành phần còn đặt ra yêu cầu về thiết chế đối thoại, tương tác xã hội và nâng cao năng lực gắn kết cộng đồng trên địa bàn cư trú mới. Thực tiễn Bình Dương cho thấy, áp lực từ lao động nhập cư đã làm xuất hiện nhiều mô quản lý thông minh, hay các ứng dụng số trong đăng ký tạm trú, tạm vắng... điều mà trước đây chưa từng xuất hiện.

3.2. Những thuận lợi lao động nhập cư Bình Dương trong bối cảnh hiện nay

Thứ nhất, Bình Dương là một trong những khu vực công nghiệp trọng điểm, là mắt xích chiến lược của vùng Đông Nam Bộ. Quá trình chuyển dịch địa giới hành chính hiện nay không chỉ là sự tái phân bố công nghiệp - đô thị, mà còn là sự chuyển hóa về chức năng, vai trò và cơ chế điều phối địa phương. Bình Dương sẽ giữ vị trí then chốt, từ “vệ tinh công nghiệp” của vùng trở thành “cánh cửa” phía Bắc của TP. Hồ Chí Minh trong kết nối giao thông - logistics liên tỉnh, trung tâm trung chuyển hàng hóa, lao động và dịch vụ, đồng thời là điểm điều phối chức năng trong chuỗi cung ứng mở rộng. Bên cạnh đó, hệ thống logistics đang phát triển nhanh với các đầu mối như ICD Sóng Thần, Trung tâm Logistics VSIP, Tân Đông Hiệp và

tuyển cao tốc Mỹ Phước - Tân Vạn. Cùng với đó, các tuyến vành đai 3 và vành đai 4 đi qua địa bàn tỉnh tạo thành mạng lưới kết nối vùng hiệu quả, trở thành nút trung chuyển chiến lược logistics liên tỉnh, liên vùng. Như vậy, Bình Dương là 1 trong ít khu vực kết hợp được thế mạnh công nghiệp, tiềm năng thể chế và năng lực hạ tầng, đang dần khẳng định vai trò như một trục chính trong cấu trúc không gian kinh tế.

Thứ hai, với lợi thế lao động nhập cư, Bình Dương là một trong những điểm điều ứng nhân lực quan trọng. Trong bối cảnh hiện nay, tái cấu trúc không gian theo hướng tích hợp đa trung tâm, yêu cầu phân bổ hợp lý nguồn lực lao động ngày càng trở nên cấp thiết. Trong mạng lưới này, Bình Dương tiếp tục sẽ là một trung tâm điều ứng, trung chuyển và đào tạo lực lượng lao động không chỉ nhờ vị trí địa lý, mà còn nhờ hệ thống công nghiệp ổn định, tốc độ đô thị hóa cao và năng lực tổ chức xã hội được kiểm chứng qua thực tiễn. Hiện nay, Bình Dương vẫn là điểm đến của dòng di cư lao động cơ học, cho thấy năng lực hấp thụ và duy trì hiệu quả dòng chảy nhân lực liên tỉnh. Tính đến năm 2024, dân số toàn tỉnh ước đạt 2,87 triệu người, trong đó khoảng 60% là dân nhập cư, với 1,3 triệu lao động làm việc trực tiếp tại các khu công nghiệp. Tỷ lệ tăng dân số cơ học bình quân giai đoạn 2004 - 2024 duy trì trên 6%/năm, cho thấy sức hút đặc biệt và khả năng tái tạo nguồn nhân lực liên tục (Ban Quản lý các Khu chế xuất và công nghiệp TP. Hồ Chí Minh, 2024). Dòng lao động nhập cư đến từ các vùng miền và các tỉnh lân cận tỉnh lân cận đang tạo nên một mạng lưới nhân lực có độ phủ rộng về địa lý.

Đáng chú ý, sau một thời gian tích lũy kỹ năng và kinh nghiệm, nhiều lao động dịch chuyển đến các khu công nghiệp tại Đồng Nai, Long An, TP. Hồ Chí Minh... tạo thành chuỗi phân bổ - điều tiết lao động liên vùng. Các khu công nghiệp quy mô lớn như VSIP I, II, Mỹ Phước, Bàu Bàng không chỉ thu hút hàng trăm doanh nghiệp đa quốc gia (Canon, Sunjin, Kimberly-Clark, Aeon...) mà còn hình thành hệ thống đào tạo nghề, thực hành kỹ thuật và trung tâm lao động xuất khẩu, đóng vai trò như hạ tầng hậu cần nhân lực của toàn vùng. Đặc biệt, lực lượng lao động tại Bình Dương có mức độ di động cao, sẵn sàng dịch chuyển theo chuỗi sản xuất nhờ hạ tầng giao thông kết nối mạnh mẽ (Mỹ Phước - Tân Vạn, Vành đai 3, 4...), góp phần hình thành logistics lao động mềm giữa Bình Dương và các tỉnh như Tây Ninh, Long An, Đồng Nai, Bình Phước. Hiện nay, nhiều doanh nghiệp các tỉnh lân cận đã thiết lập văn phòng tuyển dụng vệ tinh tại Bình Dương, tận dụng nguồn lao động sẵn có đã qua sàng lọc. Nhờ các lợi thế trên, Bình Dương dần khẳng định vai trò trung tâm điều ứng lao động về quy mô, chất lượng, kỹ năng và mức độ sẵn sàng hội nhập của lực lượng lao động.

Thứ ba, nguồn nhân lực lao động nhập cư góp phần thúc đẩy quá trình đô thị hóa. Trong tiến trình đô thị hóa, nguồn lao động nhập cư có độ tuổi trẻ, linh hoạt và giàu khả năng thích ứng đã trở thành động lực thúc đẩy quá trình chuyển đổi không gian đô thị tại Bình Dương. Với tỷ lệ nhập cư cao hàng đầu cả nước trong hơn 2 thập niên qua, Bình Dương không chỉ ghi nhận sự gia tăng nhanh chóng về quy mô dân số, mà còn chứng kiến sự biến đổi sâu sắc cấu trúc đô thị, đặc biệt ở các khu vực công nghiệp hóa nhanh như Thủ Dầu Một, Thuận An, Dĩ An, Tân Uyên và Bến Cát. Sự tập trung ngày càng rõ nét lao động có kỹ năng, đặc biệt trong các ngành chế biến, sản xuất công nghệ cao và dịch vụ đã góp phần hình thành các không gian đô thị gắn kết, tích hợp với hệ thống hạ tầng số, tiện ích xanh và chính sách quản trị đô thị mở. Đây là tiền đề quan trọng để Bình Dương triển khai chiến lược Smart City và xây dựng các “hạt nhân lan tỏa” trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam. Nguồn nhân lực này còn tạo ra hiệu ứng lan tỏa về kinh tế - xã hội đối với các địa phương lân cận qua các dòng di cư nội vùng, mạng lưới giao thông kết nối và chuỗi cung ứng công nghiệp liên tỉnh. Từ thực tiễn hiện nay, Bình Dương không chỉ là điểm đến nhập cư, mà còn đang dần trở thành một cực phát triển lan tỏa về kinh tế - xã hội. Tuy nhiên, để hiện thực hóa mô hình đô thị thông minh, xanh và hiện đại một cách toàn diện, Bình Dương cần vượt qua những giới hạn về chính sách an sinh cho lao động nhập cư, nâng cao chất lượng đào tạo, chuyển giao kỹ năng, đồng thời

từng bước chuyển dịch lực lượng lao động thành bộ phận trong kết cấu cư dân đô thị, đảm bảo sự gắn kết dài hạn với không gian sống và phát triển.

3.3. Một số khó khăn, hạn chế lao động nhập cư Bình Dương trong bối cảnh hiện nay

Một là, trình độ, tay nghề của lực lượng lao động nhập cư còn hạn chế, chưa đáp ứng cho sản xuất công nghiệp hiện đại và công nghệ cao. Mặc dù có lợi thế lao động nhập cư, song trình độ chuyên môn, kỹ năng nghề phần lớn chưa đáp ứng được các ngành công nghệ cao, tự động hóa và sản xuất thông minh, những lĩnh vực mà Bình Dương đang chủ trương trong giai đoạn phát triển mới. Theo Niên giám thống kê Bình Dương (2023), lao động nhập cư chiếm gần 70% tổng số lao động nhưng chỉ khoảng 15,6% có trình độ từ trung cấp trở lên, thấp hơn mức bình quân lao động kỹ thuật toàn quốc (21,5%). Nguyên nhân phần lớn lao động nhập cư có xuất thân từ nông thôn, đây là những khu vực mà hệ thống giáo dục nghề nghiệp còn yếu, tỷ lệ đào tạo kỹ thuật thấp, điều kiện tiếp cận với các ngành học kỹ năng còn hạn chế. Không chỉ vậy, mặc dù hệ thống giáo dục nghề nghiệp của tỉnh phát triển với các bậc đào tạo từ trung cấp, cao đẳng và liên kết kỹ thuật ngắn hạn, song vẫn tồn tại khoảng cách đáng kể giữa các trường nghề và thị trường lao động. Các chương trình đào tạo chưa được đồng bộ hóa với nhu cầu thực tế của doanh nghiệp. Ngoài ra, phần lớn lao động nhập cư sống trong điều kiện khó khăn, thiếu thốn, làm việc theo ca kíp dài, thu nhập thấp, gần như không có thời gian và điều kiện để học tập, nâng cao trình độ. Mặt khác, việc thiếu các chính sách hỗ trợ cụ thể càng làm cho khả năng thích nghi của người lao động suy giảm, đặc biệt khi thị trường lao động đang ngày càng cạnh tranh mạnh mẽ.

Hai là, dòng chảy lao động nhập cư Bình Dương còn mang tính tự phát, chưa có sự gắn kết lâu dài trong môi trường làm việc. Do phần lớn người lao động di cư đến từ các tỉnh nông thôn, chủ yếu vì mục tiêu trước mắt là cải thiện thu nhập, chứ chưa thực sự gắn bó với các khu công nghiệp. Điều này dẫn đến tình trạng thiếu ổn định nguồn nhân lực, ảnh hưởng đến hiệu quả sản xuất - kinh doanh của doanh nghiệp cũng như gây áp lực cho chính quyền địa phương trong công tác quản lý dân cư, phát triển hạ tầng xã hội và duy trì an ninh trật tự đô thị. Hơn nữa, sự thiếu hụt các cơ chế hỗ trợ hòa nhập - từ chính sách an sinh xã hội, đào tạo kỹ năng nghề, cho đến các thiết chế văn hóa khiến lực lượng lao động này khó phát triển bền vững trong hệ sinh thái công nghiệp - đô thị. Về dài hạn, nếu không có những giải pháp đồng bộ để nâng cao chất lượng, ổn định đời sống và tạo động lực gắn bó, Bình Dương có nguy cơ rơi vào “bẫy di cư tạm thời”, khi lực lượng lao động không đủ điều kiện thích ứng với yêu cầu công nghệ cao và đô thị thông minh.

Ba là, áp lực an sinh xã hội, môi trường sinh thái ngày một tăng cao. Xu hướng chuyển dịch mạnh mẽ từ hình thức cá nhân sang quy mô hộ gia đình nên nhu cầu tiếp cận dịch vụ công cơ bản không còn dừng lại ở mức độ tạm thời mà đã trở thành những đòi hỏi dân sinh dài hạn và bền vững. Thực tế này đã tạo ra sức ép đến cơ sở hạ tầng xã hội thiết yếu như hệ thống giáo dục, y tế, môi trường... tiềm ẩn nhiều rủi ro về ô nhiễm môi trường, dịch bệnh và bất ổn an ninh trật tự. Do đó, nếu yếu tố an sinh xã hội và quyền tiếp cận dịch vụ công bình đẳng của lao động nhập cư không được tích hợp một cách đồng bộ vào quy hoạch chiến lược phát triển kinh tế - xã hội sẽ có nguy cơ rơi vào bẫy phát triển thiếu bền vững, làm suy giảm chất lượng sống đô thị và hạn chế năng lực cạnh tranh thu hút nhân lực trong dài hạn.

4. Đề xuất một số giải pháp nâng cao lợi thế lao động nhập cư Bình Dương

Thứ nhất, nâng cao hiệu quả chính sách an sinh xã hội đối với lao động nhập cư. Đây là một trong những chính sách vừa mang tính thực tiễn đồng thời mang giá trị nhân văn. Lao động nhập cư luôn có nhu cầu cao về nhà ở và giáo dục, đào tạo, vì vậy cần tiếp tục đẩy mạnh xây dựng nhà ở xã hội với nhiều chính sách ưu đãi để người lao động tới làm việc có khả năng tiếp cận như trả góp hoặc cho thuê dài hạn,... Bên cạnh đó, cần hoàn thiện thể chế, tháo gỡ các khó khăn, rào cản để lao động nhập cư có khả năng cống hiến,

tham gia sản xuất tốt nhất. Chính sách an sinh xã hội cần đa tầng, linh hoạt trên các khía cạnh như: bảo hiểm, trợ giúp xã hội, đào tạo nghề, thất nghiệp; Đa dạng hóa các loại hình trợ giúp xã hội, tạo cơ hội và ưu tiên cho các đối tượng bảo hiểm xã hội tiếp cận nguồn lực kinh tế, bình đẳng về giáo dục, đào tạo, dạy nghề, tạo việc làm, chăm sóc sức khỏe, nhà ở,...

Thứ hai, tiếp tục điều chỉnh quy hoạch các khu công nghiệp nhằm phân bổ hợp lý lao động nhập cư. Giữa quy hoạch công nghiệp, lao động nhập cư luôn có tính chi phối, gắn kết chặt chẽ nên cần hết sức chú ý bài toán quy hoạch phát triển các khu công nghiệp. Đối với những khu vực được quy hoạch công nghiệp cần chú trọng nâng cao chất lượng cơ sở hạ tầng, đảm bảo dân cư tiếp cận các nhu cầu cơ bản như: giáo dục, y tế, vui chơi, giải trí, giao thông công cộng, môi trường sinh thái. Tránh quy hoạch treo và chạy theo số lượng. Trong quy hoạch có sự chuẩn bị kịch bản chuyển đổi nhằm khai thác mặt tích cực của đô thị hóa, đồng thời khắc phục những khó khăn, hạn chế nảy sinh. Ưu tiên xây dựng cơ sở hạ tầng giao thông, chú trọng chất lượng giáo dục, y tế, đào tạo nghề và nhà ở xã hội, khu vui chơi, giải trí.

Thứ ba, nâng cao năng lực quản trị nhân lực nhằm khai thác hiệu quả lao động nhập cư. Thực tiễn cho thấy, nhiều vấn đề quy hoạch, xây dựng; quản lý đất đai, môi trường sinh thái, dân số, nhà ở, an ninh, trật tự,... trong quá trình đô thị hóa có liên quan chặt chẽ đến năng lực quản lý và vận hành đô thị. Vì vậy, trước hết Bình Dương cần xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý có năng lực đáp ứng nhu cầu thực tiễn đặt ra, có khả năng nắm bắt và đề ra những chiến lược phát kinh tế - xã hội, đặc biệt những áp lực ngày một gia tăng của lao động nhập cư. Việc quản lý và giải quyết hiệu quả đến đâu sẽ ảnh hưởng rất lớn đến vận hành và phát triển bền vững cũng như khai thác hiệu quả nguồn nhân lực nhập cư hiện nay. Song song đó, cần từng bước hoàn thiện chính sách ưu đãi đối với lao động nhập cư thông qua các hành lang pháp lý nhằm tháo gỡ rào cản đối với lao động nhập cư, ưu tiên và hỗ trợ tích cực để lao động nhập cư có thể hòa nhập và từng bước đóng góp vào không gian mới hiện nay.

5. Kết luận

Đến nay, cùng với tiến trình sắp xếp, hoàn thiện đơn vị hành chính, Bình Dương vẫn luôn là khu vực phát triển công nghiệp trọng điểm thuộc phía Bắc của TP. Hồ Chí Minh. Để đảm bảo được lợi thế này, không thể phủ nhận vai trò của lao động nhập cư trong thời gian qua. Do đó trong thời gian tới, cần bổ sung những chính sách, nguồn lực đầu tư để khai thác hiệu quả nguồn nhân lực này, đặc biệt trong không gian mới, nhằm phát huy vai trò là khu vực công nghiệp trọng điểm của Thành phố Hồ Chí Minh■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Bộ Chính trị (2022). Nghị quyết số 24-NQ/TW ngày 07/10/2022 của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng Đông Nam Bộ.

Bộ Tài chính (2024). Báo cáo thuyết minh Quy hoạch vùng Đông Nam Bộ thời kỳ 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050.

Ban Quản lý các Khu chế xuất và công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh (2024), Báo cáo tổng kết tình hình thu hút đầu tư và lao động năm 2024.

Cục Thống kê (2024). Điều tra dân số và nhà ở giữa kỳ.

Chi cục Thống kê Bình Dương (2023). Niên giám thống kê năm 2023.

Chi cục Thống kê Bình Dương (2013). Niên giám thống kê năm 2013.

Chi cục Thống kê Bình Dương (2005). Niên giám thống kê năm 2005.